

Izračun števila obiskov

Štetja fizičnih obiskov v knjižnici v skladu s standardom ISO 2789 in [NUK-ovim priročnikom za opravljanje meritev](#) v izpisih sistema COBISS ni možno zagotoviti, ker za to ni tehničnih pogojev. V sistemu COBISS je v izpisih možen le izračun števila obiskov, ki temelji na transakcijah, evidentiranih v izposoji. Upoštevati je treba, da tako izračunano število obiskov odstopa od dejanskega števila fizičnih obiskov, torej števila obiskov, do katerega bi prišli, če bi obiske šteli ročno ali z napravo za štetje obiskov. Dejansko število obiskov je treba določiti po definiciji, objavljeni v publikaciji *Poročilo o delu knjižnice: priročnik za izpolnjevanje statističnega vprašalnika*, dostopni na povezavi https://cezar.nuk.uni-lj.si/common/files/metodologija/prirocnik_za_meritve.pdf (gl. *Obisk (fizični)*, str. 42) oz. metodologiji, ki je opredeljena v mednarodnem standardu ISO 2789 (gl. pogl. 6.2.10 *Fizični obiski*).

Za izračun števila obiskov v programski opremi COBISS3 sta bili uporabljeni dve metodologiji:

1. Izračun števila obiskov v skupini izpisov *Statistike/Obisk* (od *I-STA-001* do *I-STA-007*)

Ta skupina je za izračun števila obiskov uporabljala označevanje transakcij ob evidentiranju postopkov v izposoji, kar je drugačen princip delovanja, kot se je uporabljal v COBISS2 in kot se uporablja v drugi skupini. Omogočala je štetje z vnaprej definiranimi transakcijami, knjižnica pa je lahko izbirala le obdobje in oddelek. Tak način štetja obiskov je zadostoval, dokler so segment COBISS3/Izposoja uporabljale manjše knjižnice, knjižnice brez oddelkov in knjižnice, ki svojim članom ponujajo manjši nabor storitev (npr. le izposajo in vračilo). Z vključevanjem novih funkcionalnosti v segment COBISS3/Izposoja, ki so potrebne za delovanje večjih knjižnic, knjižnic z oddelki, knjižnic, v katerih članom omogočajo podaljšave in rezervacije preko *Moje knjižnice*, itd., se je izkazalo, da je način izračuna števila obiskov za te knjižnice nezadovoljiv. Pomanjkljivosti, ki so se pojavile ob izračunu števila obiskov, so bile:

- neustrezno označevanje transakcij, če je bila aktivnost člana evidentirana za nazaj (na starejši datum),
- neustrezno označevanje transakcij v primeru evidentiranja plačila terjatev,
- neustrezno označevanje transakcij, če je član obiskoval več oddelkov knjižnice,
- neustrezno označevanje transakcij, ko so bile pri članu zaporedoma evidentirane različne vrste transakcij (različne kombinacije zaporedja evidentiranja transakcij).

2. Izračun števila obiskov v izpisih *Statistike/Obisk/Obisk po transakcijah* (od *I-STA-OT01* do *I-STA-OT07*) in *Statistike/Statistike (uporabniške razvrstitve)/Obiski* (od *I-STA-O10* do *I-STA-O20*)

Zgoraj opisano je vodilo do tega, da so bili decembra 2015 pripravljene [novi izpisi](#) z novim načinom izračuna števila obiskov. Ti izpisi omogočajo, da ob pripravi izpisa izberemo aktivnosti članov, ki jih želimo vključiti v izračun števila obiskov. Pri izračunu števila obiskov se je obisk člana štel vsakič, ko je med zadnjo transakcijo, ki je bila evidentirana za

člana in izbrana pri pripravi izpisa, in prvo naslednjo transakcijo pri tem članu, minila več kot ena ura. Novi izpisi so bili do namestitve programske opreme COBISS3, V6.14-00, v mapi *Obisk/Obisk po transakcijah* (izpisi od *I-STA-OT01* do *I-STA-OT07*). Kljub novim izpisom so izpisi v prvi skupini (od *I-STA-O01* do *I-STA-O07*) knjižnicam ostali na razpolago, saj so bili za manjše knjižnice uporabni še naprej.

Prehod večjih knjižnic s segmenta COBISS2/Izposoja na segment COBISS3/Izposoja je razkril različne pomanjkljivosti. Ko so bile v knjižnicah ugotovljene napake, ki jih pri internem testiranju ni bilo mogoče odkriti, ali ko smo napake odkrili med internimi testiranj, smo način izračuna sproti dopolnili:

- transakcija 52 – *sprememba podatkov preko COBISS+ in mCOBISS* se pri izračunu števila obiskov upošteva le, kadar pripravljamo izpis za vse oddelke,
- popravljen je bil način izračuna obiskov članov, ki so bili aktivni preko servisa Moja knjižnica,
- če so bile transakcije v izposoji evidentirane naknadno, se to šteje kot nov obisk člana. Te transakcije pa se pri izračunu števila obiskov upoštevajo le, če je v obdobje, ki naj se upošteva pri pripravi izpisa, zajet vsaj en dan meseca, v katerem so bile te transakcije evidentirane.

V programski opremi COBISS3, V6.14-00, smo odpravili še naslednje pomanjkljivosti:

- pri izračunavanju števila obiskov, ko je bilo pri istem članu evidentiranih več različnih vrst transakcij,
- pri izračunu števila obiskov, ko je bil član aktiven v več oddelkih
- vsak evidentirani obisk nečlana se od te verzije naprej beleži kot nov obisk.

Časovni okvir za izračun števila obiskov je od te verzije naprej poenoten s tistim, ki je v veljavi v programski opremi COBISS2. Tako se kot en obisk člana šteje obisk za izbrane aktivnosti (transakcije), ki so bile pri tem članu izvedene v obdobju ene ure.

V teku je tudi dopolnjevanje arhitekture programske opreme COBISS3, ki bo omogočilo pripravo statistik in drugih izpisov za poljubno obdobje uporabe segmenta COBISS/Izposoja ne glede na to, ali so bile transakcije evidentirane v programski opremi COBISS2 ali COBISS3. Izračun števila obiskov na osnovi transakcij, evidentiranih v COBISS2/Izposoja, po metodologiji prve skupine izpisov po dopolnitvi arhitekture ne bo mogoč. V skladu z vsem tem smo se odločili, da se prva skupina izpisov (od *I-STA-O01* do *I-STA-O07*) umakne iz izpisov. Podmape z izpisi za izračun števila obiskov smo preimenovali iz *Obisk v Izračun števila obiskov*.

Naše analize podatkov kažejo, da se v izračunih lahko pojavi tudi 10-odstotno odstopanje med prvo in drugo skupino. Knjižnicam, ki so za različna poročila uporabljale podatke o številu obiskov iz prve skupine izpisov, predlagamo, da ob ponovnem poročanju uporabnike podatkov opozorijo na metodologijo izračuna.